

Sygn. akt III U 488/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 grudnia 2019r.

Sąd Okręgowy w Suwałkach III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Piotr Witkowski
Protokolant:	st. sekr. sądowy Marta Majewska-Wronowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 16 grudnia 2019r. w Suwałkach

sprawy **M. O.**

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o ustalenie

w związku z odwołaniem M. O.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

z dnia 12 kwietnia 2019 r. znak (...) - (...)

1. **oddala odwołanie.**

2. **Zasądza od M. O. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. 180 (sto osiemdziesiąt) złotych z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się niniejszego wyroku do dnia zapłaty, tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.**

Sygn. akt III U 488/19

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B., powołując się na art. 83a ust. 1, art. 83 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 13.10.1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2017r., poz. 1778 ze zm.), art. 5 ust. 1 rozporządzenia (WE) 987/2009 z dnia 16.09.2009r. dotyczącego wykonywania rozporządzenia (WE) 833/2004 w sprawie koordynacji systemów zaopatrzenia społecznego (Dz. Urz. UE-L 166 z 30.04.2004r. ze zm.) oraz art. 11 ust. 3 lit. a rozporządzenia (WE) 883/2004 z dnia 29.04.2004r. w sprawie koordynacji systemów zaopatrzenia społecznego (Dz. Urz. UE-L 166 z 30.04.2004r. w sprawie ustalenia ustawodawstwa właściwego, decyzją z dnia 12.04.2019r.

1. stwierdził wobec M. O., że jako osoba prowadząca działalność na własny rachunek nie podlega ustawodawstwu polskiemu od 4.09.2017r. do 30.11.2018r.;

2. wycofał zaświadczenie A1 potwierdzające, że w okresie od 4.09.2017r. do 20.07.2018r. zastosowanie znajdowało ustawodawstwo polskie.

W uzasadnieniu wskazał, że w dniu 28.08.2017r. wydał M. O., prowadzącemu od 15.09.2004r. działalność gospodarczą zaświadczenie A1 potwierdzające podleganie polskiemu ustawodawstwu na okres wykonywania pracy na własny rachunek w Polsce i Belgii od 4.09.2017r. do 20.07.2018r.

W trakcie obowiązywania tego zaświadczenia M. O. wystawił 39 faktur za usługi zrealizowane na terytorium Belgii na rzecz kontrahentów: (...), R. P., (...) (...), (...), P. M., (...). Natomiast na terytorium Polski wystawił 2 faktury na rzecz pani A. S.: za malowanie i szpachlowanie lokalu – faktura z dn. 31.10.2017r. nr (...) na kwotę 2300 zł oraz za usługi remontowe w lokalu mieszkalnym – faktura z dnia 13.12.2017r. nr (...) na kwotę 1700 zł.

Przychód z działalności w Belgii za okres od 4.09.2017r. do 20.07.2018r. wyniósł 606.678,73 zł, a na terytorium Polski – 4000 zł. Na podstawie kwot wskazanych w fakturach ustalono, że obrót w Polsce znajduje się na poziomie 0,7%, zatem działalność w Polsce ma charakter marginalny.

Po zakończeniu obowiązywania zaświadczenia A1 z dnia 28.08.2017r. za usługi wykonane w Belgii M. O. wystawił faktury na rzecz 3 firm, tj. (...) w dniach: 26.07.2018r., 7.08.2018r., 9.10.2018r., 20.11.2018r.; (...) (...) w dniu 30.07.2018r.; pana M. P. w dniach: 1.08.2018r. (zaliczka), 2.11.2018r., 12.11.2018r., 16.12.2018r. i 28.12.2018r.

Obrót (przychód) z działalności na własny rachunek w Belgii w okresie od 21.07.2018r. do 30.11.2018r. wyniósł 119.506,05 zł, a na terytorium Polski 14.452,50 zł. Także w okresie, na który M. O. nie ubiegał się o zaświadczenie A1, obrót w Polsce znajduje się na poziomie poniżej 5% i działalność w Polsce ma charakter marginalny. Z tego wynika, że w okresie od 4.09.2017r. do 30.11.2018r. M. O. nie wykonywał znacznej części pracy na własny rachunek na terytorium Polski. Wykonywanie w Polsce usług, których liczba i wartość ma charakter marginalny, nie stanowi dowodu na normalne wykonywanie działalności w Polsce.

Po upływie okresu obowiązywania zaświadczenia A1 z dnia 28.08.2017r. M. O. nie wnioskował o zaświadczenie A1 na okres od 21.07.2018r. do 30.11.2018r., gdy kontynuował prowadzenie działalności na własny rachunek na terytorium Belgii.

Mając to na uwadze organ rentowy wskazał, że stosownie do art. 14 ust. 5b rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009, praca o charakterze marginalnym nie jest brana pod uwagę do celów określenia mającego zastosowanie ustawodawstwa, na mocy art. 13 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004. Nie ma zatem do M. O. w okresie czasu od 4.09.2017r. do 30.11.2018r. zastosowania art. 13 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, zgodnie z którym osoba, która normalnie wykonuje pracę na własny rachunek w dwóch lub w kilku Państwach Członkowskich podlega:

- a) ustawodawstwu Państwa Członkowskiego, w którym ma miejsce zamieszkania, jeżeli wykonuje znaczną część pracy w tym Państwie Członkowskim, lub
- b) ustawodawstwu Państwa Członkowskiego, w którym znajduje się centrum zainteresowania dla jej działalności, jeżeli ta osoba nie zamieszkuje w jednym z Państw Członkowskich, w których wykonuje ona znaczącą część swej pracy.

Będzie natomiast miał zastosowanie art. 11 ust. 3 lut a tego rozporządzenia, zgodnie z którym osoba wykonująca w Państwie Członkowskim pracę na własny rachunek podlega ustawodawstwu tego Państwa Członkowskiego

Zatem z tytułu działalności na własny rachunek na terytorium Belgii M. O. będzie podlegał ustawodawstwu belgijskiemu w okresie od 4.09.2017r. do 30.11.2018r.

W odwołaniu od tej decyzji M. O. uważał że wydana wobec niego decyzja narusza m.in. art. 13 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) 883/2004 z dnia 29.04.2004r. w sprawie koordynacji systemów zaopatrzenia społecznego, zgodnie z którym osoba, która normalnie wykonuje pracę na własny rachunek w dwóch lub w kilku

Państwach Członkowskich podlega ustawodawstwu Państwa Członkowskiego, w którym ma miejsce zamieszkania, jeżeli wykonuje znaczną część pracy w tym Państwie Członkowskim..

Od początku natomiast rozpoczęcia działalności gospodarczej zamieszkuje na stałe w Polsce i także tutaj koncentruje swoją działalność. Kryteria przyjęte przez organ nie znajdują odzwierciedlenia w realiach prowadzonej przez niego działalności. Uznanie, że obrót w przyjętym okresie może mieć wpływ na zasadność przyznania zaświadczenia A1, przy jednoczesnym odniesieniu się do okresów, kiedy nie występował o ten dokument, nie znajduje uzasadnienia przy przyjęciu wykonywania przez niego działalności w całym okresie.

Jako przedsiębiorca wykonujący działalność w tak długim okresie na terytorium Polski, jego działalność w Belgii była incydentalna, a przyjęta wartość pracy nie została skorygowana o różnicę w cenach i wartości pieniądza w obu krajach, co w konsekwencji spowodowało wydane zaskarżonej decyzji. Odwołanie jest więc zasadne.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując argumenty z zaskarżonej decyzji. Wskazał też, że poświadczyl M. O. formularze A1 o zastosowaniu polskiego ustawodawstwa na okresy od 3.09.2012r. do 30.06.2013r., od 18.08.2014r. do 12.07.2015r., od 7.09.2015r. do 15.07.2016r., od 5.09.2016r. do 15.07.2017r. oraz od 4.09.2017r. do 20.07.2018r. z tytułu wykonywania działalności na terenie Polski i Belgii w trybie art. 13 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004. W związku zaś z tym, że dnia 4.10.2017r. wpłynęło pismo belgijskiej instytucji (...), która zwróciła się o przeprowadzenie postępowania wyjaśniającego, wszczął procedurę sprawdzającą. Instytucja belgijska wskazała bowiem, że M. O. od 30.09.2004r. ma adres w Belgii i w pewnym okresie miał zarejestrowaną działalność gospodarczą w tym kraju. Znaczną też część czasu pracuje w Belgii. W związku z tym ponownie rozpatrzył podstawy wystawienia zaświadczenia A1.

Sąd Okręgowy w Suwałkach ustalił i zważył, co następuje:

Odwołania nie można było uznać za uzasadnionego.

W sprawie przede wszystkim należy zważyć na okoliczności tego, kiedy osoba prowadząca działalność na własny rachunek może otrzymać zaświadczenie A1. Istotne mianowicie dla rozstrzygnięcia sprawy jest to, czy odwołujący się był osobą normalnie wykonującą działalność na własny rachunek w Państwie Członkowskim, która udała się, by wykonywać podobną działalność w innym Państwie Członkowskim w rozumieniu art. 12 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004. Zgodnie bowiem z powołanym wyżej przepisem, osoba, która normalnie wykonuje działalność jako osoba pracująca na własny rachunek w Państwie Członkowskim, a która udaje się, aby wykonywać podobną działalność w innym Państwie Członkowskim, nadal podlega ustawodawstwu pierwszego Państwa Członkowskiego, pod warunkiem, że przewidywany czas takiej pracy nie przekracza 24 miesięcy. Do celów przy tym stosowania art. 12 ust. 2 tego rozporządzenia, określenie „która normalnie wykonuje działalność jako osoba pracująca na własny rachunek” odnosi się do osoby, która zwykle prowadzi znaczną część działalności na terytorium państwa członkowskiego, w którym ma swoją siedzibę. W szczególności osoba taka musi już prowadzić działalność od pewnego czasu przed dniem, od którego zamierza skorzystać z przepisów tego artykułu oraz w każdym okresie prowadzenia tymczasowej działalności w innym państwie członkowskim musi nadal spełniać w państwie członkowskim, w którym ma siedzibę, wymogi konieczne do prowadzenia działalności pozwalającej na jej ponowne podjęcie po powrocie (art. 14 ust.3 rozporządzenia wykonawczego PE i Rady (WE) nr 987/2009).

„Zwykle prowadzenie znacznej części działalności”, „prowadzi działalność od pewnego czasu przed dniem”, czy też „musi spełniać wymogi konieczne do jej podjęcia po powrocie” należy natomiast, jak to wyjaśnił Sąd w wyroku z dnia 5.07.2017r., II UK 302/16, rozumieć jako potwierdzenie rzeczywistego prowadzenia działalności, charakteryzującej się stałością i ciągłością. W omawianym przepisie w istocie chodzi więc o to, aby osoba zamierzająca podjąć prowadzenie działalności w innym państwie członkowskim wykazała nie tylko spełnienie formalnych wymogów prowadzenia działalności w państwie, z którego ma zamiar czasowo migrować, ale że ta działalność jest przez nią faktycznie „od pewnego czasu prowadzona”. Chodzi o wyeliminowanie sytuacji, w której ograniczenie się przez osobę prowadzącą działalność do spełnienia jedynie formalnych wymogów prowadzenia takiej działalności byłoby środkiem

do osiągnięcia rzeczywistego celu, jakim jest podjęcie działalności w innym państwie członkowskim, z zachowaniem możliwości dalszego podlegania ustawodawstwu państwa, w którym działalność taka została zarejestrowana.

Podnieść też należy, że Komisja Administracyjna ds. Koordynacji Systemów Zabezpieczenia (...) decyzją z dnia 9.06.2009r. wyjaśniła, że dla celów stosowania art. 14 ust. 3 rozporządzenia nr 987/2009, spełnienie wymogów w państwie członkowskim, w którym dana osoba ma siedzibę, ocenia się na podstawie kryteriów takich jak: korzystanie z powierzchni biurowej, płacenie podatków, posiadanie legitymacji zawodowej i numeru identyfikacyjnego VAT bądź przynależność do izb handlowych lub organizacji zawodowych. Wymóg, do którego odnoszą się słowa „od pewnego czasu przed dniem, od którego zamierza skorzystać z przepisów tego artykułu” można zaś uważać za spełniony, jeśli dana osoba prowadzi swą działalność przez co najmniej 2 miesiące, a krótsze okresy wymagać będą indywidualnej oceny w konkretnych przypadkach, z uwzględnieniem wszystkich innych występujących czynników.

Aby więc odwołujący się M. O. mógł skutecznie delegować swoją działalność gospodarczą z Polski do Belgii i tym samym uzyskać zaświadczenie A1 na podstawie art. 12 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29.04.2004r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, musiał przez co najmniej 2 miesiące prowadzić stałą i ciągłą działalność gospodarczą w Polsce. O tym natomiast ze strony odwołującego się mówić nie można.

Od wcześniejszego okresu, za który też uzyskał zaświadczenie A1 na czas delegowania swojej działalności do Belgii, czyli od 5.09.2016r. do 15.07.2017r., nie minęły do 4.09.2017r. 2 miesiące.

W okresie też czasu od 16.07.2017r. do 3.09.2017r. wystawił tylko jedną fakturę w dniu 28.07.2017r. na kwotę 1500 zł na nabywcę (...) Z. B., J. N. za czyszczenie po wykonaniu i malowaniu balustrad balkonowych. Pozostałe faktury za ten okres to faktury wystawione na nabywcę w Belgii – (...)z dnia 29.07.2017r. na kwotę 5.096 EURO, z dnia 1.08.2017r. na kwotę 409 EURO, z dnia 7.08.2017r. na kwotę 1.218,68 EURO, z dnia 18.08.2017r. na kwotę 1.794 EURO i z dnia 30.08.2017r. na kwotę 1.315,67 EURO (patrz akta ZUS tom II). Nie można więc mówić, że w okresie czasu od 16.07.2017r. do 3.09.2017r. odwołujący się M. O., normalnie wykonujący działalność jako osoba pracująca na własny rachunek w Polsce, prowadził znaczną część działalności na terytorium Polski, charakteryzującą się stałością i ciągłością. Taką wszakże znaczną część działalności w tym okresie prowadził w sposób stały i ciągły w Belgii. Nie mógł więc otrzymać zaświadczenia A1, że jako osoba prowadząca działalność na własny rachunek podlega ustawodawstwu polskiemu. Uznać należało, że M. O., poprzez wykonanie prac na rzecz firmy (...) B., J. N., chciał uwiarygodnić swoją pracę w Polsce, aby ponownie skorzystać z możliwości przewidzianej w art. 12 ust. 2 Rozporządzenia podstawowego nr 833/2004. W obliczu jednak przywołanych w zaskarżonej decyzji przepisów Rozporządzenia, nie może tak być, aby ktoś, kto tylko marginalnie wykonuje działalność jako osoba pracująca na własny rachunek w Państwie Członkowskim, gdzie ma miejsce zamieszkania, podlegał ustawodawstwu tego Państwa. Słuszne jest tu, zaprezentowane w zaskarżonej decyzji, stanowisko organu rentowego, że w zaistniałej sytuacji cofnięciu podlegało M. O. zaświadczenie A1 potwierdzające, że w okresie od 4.09.2017r. do 20.07.2018r. znajduje do niego zastosowanie ustawodawstwo polskie i że nie podlega temu polskiemu ustawodawstwu, skoro nie prowadził w znacznej części działalności na terenie Polski. Takiej oceny nie mogą zmienić i podniesione przez M. O. w toku postępowania sądowego okoliczności, że do prowadzenia działalności gospodarczej ma zarejestrowane w Polsce samochody oraz że w Polsce dokonuje zakupu sprzętu, materiałów i paliwa. Te okoliczności nie decydują bowiem, gdzie się prowadzi działalność na własny rachunek. Są to tylko takie okoliczności, które służą prowadzeniu tej działalności. Zakupu sprzętu, materiałów i paliwa można dokonać w każdym kraju członkowskim. To, że przedstawia się dowody ich zakupu z określonego kraju wcale nie oznacza, że nie mogą być i nabywane w innym kraju. Liczy się zaś, gdzie konkretnie działalność jest prowadzona i skutkuje finalnym efektem.

Na skutek więc interwencji strony belgijskiej instytucji, właściwej w zakresie zabezpieczenia społecznego, organ rentowy w Polsce miał prawo przeprowadzić odpowiednią procedurę wyjaśniającą. Zgodnie z art. 5 ust. 2 rozporządzenia wykonawczego (WE) Nr 987/2009, w razie pojawienia się wątpliwości co do ważności dokumentu lub dokładności przedstawienia okoliczności, na których opierają się informacje zawarte w tym dokumencie, instytucja państwa członkowskiego, która otrzymuje dokument, zwraca się do instytucji, która ten dokument wydała, o

niezbędne wyjaśnienia oraz, w stosownych przypadkach, o wycofanie tego dokumentu. Instytucja wydająca dokument ponownie rozpatruje podstawy jego wystawienia i w stosownych wypadkach wycofuje go. Zgodnie z ust. 3 tego art. 5, w razie pojawienia się wątpliwości w odniesieniu do informacji przedstawionych przez zainteresowanych, do ważności dokumentu lub dowodów potwierdzających lub do dokładności przedstawienia okoliczności, na których opierają się zawarte w nim informacje, instytucja miejsca pobytu lub zamieszkania przystępuje, w zakresie, w jakim jest to możliwe, na wniosek instytucji właściwej, do niezbędnej weryfikacji tych informacji.

Instytucja belgijska pismem z dnia 14.09.2017r., odwołując się do art. 12.2 rozporządzenia (WE) nr 833/2004 stwierdziła, iż Polska nie jest państwem członkowskim, w którym M. O. zwykle wykonuje swoją działalność. Ponieważ od przynajmniej 10 lat pracuje prawie w 100% w Belgii, jest oczywiste, że jego centrum interesów leży w Belgii i że powinien podlegać belgijskim przepisom zabezpieczenia społecznego. Z uwagi na to, że mają okres przedawnienia wynoszący 5 lat, zasugerowali wycofanie wydanych formularzy A1 od 3.09.2012r. i pozwolenie objęcia M. O. belgijskim ustawodawstwem począwszy od tej daty.

Polski organ ubezpieczeniowy musiał więc ponownie rozpatrzyć podstawy wydania zaświadczenia A1 i rozstrzygnąć stosownie do okoliczności sprawy. Mając natomiast na uwadze wszystkie okoliczności sprawy stwierdzić należy, że stanowisko zawarte w zaskarżonej decyzji jest słuszne. Stąd, na mocy art. 477¹⁴ § 1 kpc, orzec należało jak w pkt. I wyroku, oddalając odwołanie.

Wskazać przy tym należy, że gdyby polski organ rentowy rozstrzygnął odmiennie, mogłoby dojść, stosownie do art. 5 ust. 4 rozporządzenia wykonawczego, do przedstawienia sprawy Europejskiej Komisji Administracyjnej, która musiałaby pogodzić rozbieżne opinie w terminie 6 miesięcy od dnia, w którym przedstawiono jej sprawę.

O kosztach rozstrzygnięto na podstawie art. 98 § 1 i 3 kpc w zw. z art. 99 kpc i w zw. z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. poz. 1804 ze zm.). Odwołujący się przegrał sprawę i stąd obowiązany jest uiścić koszty zastępstwa procesowego radcy prawnego organu rentowego we wskazanej przepisami wysokości – 180 zł.

PW/mmw